

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№ 22

Травень 2023 р.

**Страхові виплати при роботі за сумісництвом:
роз'яснення ПФУ**

Страхові виплати при роботі за сумісництвом: роз'яснення ПФУ

Допомогу по тимчасовій непрацездатності, вагітності та пологах призначають та надають за основним місцем роботи і лише у разі нереалізації права на таку допомогу її надають за місцем роботи за сумісництвом.

Водночас ст. 22 Закону № 1105 поширюється як за місцем роботи за зовнішнім сумісництвом, так і за внутрішнім, а також за місцем надання послуг за договором цивільно-правового характеру.

На це звертає увагу ПФУ у листі від 17.03.2023 р. № 2800-030402-8/14044.

Повний текст листа ми наводимо нижче.

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 17.03.2023 р. № 2800-030402-8/14044

Розглянувши ваше звернення [...] щодо надання страхових виплат у разі роботи за сумісництвом [...], Пенсійний фонд України повідомляє.

Згідно із частиною першою статті 3 Закону України від 23.09.99 № 1105-XIV "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (далі – Закон) соціальне страхування здійснюється за принципами законодавчого визначення умов і порядку здійснення соціального страхування.

Так, частиною першою статті 22 Закону визначено, що страхова виплата у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності застрахованим особам, які працюють на умовах трудового договору (контракту), гіг-контракту, іншого цивільно-правового договору та на інших підставах, передбачених законом, призначається та здійснюється за основним місцем роботи (діяльності).

Допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомога по вагітності та пологах застрахованим особам (у тому числі тим, які здійснюють підприємницьку чи іншу діяльність та одночасно працюють на умовах трудового договору) надається за основним місцем роботи (діяльності) або за місцем роботи за сумісництвом (наймом) у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Отже, частиною першою статті 22 Закону визначено першочерговість реалізації права застрахованих осіб на допомогу по тимчасовій непрацездатності та допомогу по вагітності та пологах страхувальниками за основним місцем роботи.

З урахуванням наведеного допомога по тимчасовій непрацездатності, вагітності та пологах призначається та надається застрахованим особам страхувальниками за основним місцем роботи і лише у разі нереалізації застрахованою особою права на таку допомогу вона надається за місцем роботи за сумісництвом (наймом). При цьому зазначена норма поширюється як за місцем роботи за зовнішнім сумісництвом, так і за внутрішнім, а також за місцем надання послуг за договором цивільно-правового характеру.

Частиною другою статті 25 Закону визначено, що порядок обчислення середньої заробітної плати для надання допомоги по тимчасовій непрацездатності визначається Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до пункту 30 Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1266 (далі – Порядок № 1266), у разі коли на момент настання страхового випадку застрахована особа працює за сумісництвом, на умовах цивільно-правового договору, провадить підприємницьку або іншу діяльність, пов'язану з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності, обчислення середньої заробітної плати (суми заробітної плати) здійснюється страхувальниками окремо за основним місцем роботи, за сумісництвом та за місцем (місцями) провадження іншого виду (видів) діяльності. Розрахунковий період у такому разі визначається за кожним місцем роботи окремо.

Отже, обчислення середньої заробітної плати для розрахунку страхової виплати здійснюється виходячи із заробітної плати застрахованої особи лише за місцем роботи, на якому буде надаватись страхова виплата.

В свою чергу, частиною третьою статті 22 та абзацом другим частини першої статті 24 Закону передбачено, що страхувальник або уповноважені ним особи приймають рішення про призначення страхової виплати, а також рішення про відмову в призначенні або припинення страхових виплат (повністю або частково). Повідомлення про відмову в призначенні допомоги із зазначенням причини відмови та порядку оскарження видається або надсилається заявникові не пізніше п'яти днів після прийняття відповідного рішення.

Тому документальним підтвердженням нереалізації права застрахованої особи на страхову виплату у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами буде вмотивоване рішення страхувальника або уповноважених ним осіб про відмову в призначенні страхової виплати. Таке рішення страхувальник приймає на підставі причин, зазначених у статті 16 Закону, або у випадку, коли застрахована особа за період тимчасової непрацездатності не втратила заробітної плати, а також коли було призупинено дію трудового договору і такий період збігся із періодом хвороби. У разі наявності у застрахованої особи декількох місць роботи за сумісництвом, в тому числі і роботи за договором цивільно-правового характеру, застрахована особа реалізує своє право на страхову виплату шляхом подання до одного з місць роботи за сумісництвом або роботи за договором цивільно-правового характеру рішення страхувальника або уповноважених ним осіб з основного місця роботи про відмову в призначенні страхової виплати.

Відповідно до пункту 3 Порядку № 1266 середньоденна заробітна плата обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати, на яку нарахований єдиний внесок та/або страхові внески на відповідні види загальнообов'язкового державного соціального

страхування, на кількість календарних днів зайнятості (відповідно до видів страхування – період перебування у трудових відносинах, виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами, проходження служби, провадження підприємницької або іншої діяльності, пов'язаної з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності) у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, – тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати, призупинення дії трудового договору у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Враховуючи викладене, дні тимчасової непрацездатності належать до поважних причин, з яких застрахована особа не працювала, тому вони вилучаються при обчисленні середньої заробітної плати для розрахунку страхових виплат при настанні у застрахованої особи надалі нових страхових випадків.

Заступник Голови правління
Ірина КОВПАШКО

Отже, обчислюють середню зарплату для розрахунку страхової виплати, виходячи із зарплати застрахованої особи лише за місцем роботи, на якому буде надаватись страхова виплата.

Документальним підтвердженням нереалізації права застрахованої особи на страхову виплату у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами буде вмотивоване рішення страхувальника або уповноважених ним осіб про відмову в призначенні страхової виплати.

Таке рішення страхувальник приймає на підставі причин, зазначених у ст. 16 Закону № 1105, або у випадку, коли застрахована особа за період тимчасової непрацездатності не втратила зарплати, а також коли було призупинено дію трудового договору і такий період збігся із періодом хвороби.

За наявності у застрахованої особи декількох місць роботи за сумісництвом, в т.ч. і роботи за договором цивільно-правового характеру, застрахована особа реалізує своє право на страхову виплату, подавши до одного з місць роботи за сумісництвом або роботи за договором цивільно-правового характеру рішення страхувальника або уповноважених ним осіб з основного місця роботи про відмову в призначенні страхової виплати.

Також у листі ПФУ від 17.03.2023 р. № 9726-10744/О-03/8-2800/23 звертають увагу, що **законодавство не передбачає відсутність основного місця роботи при наявності місця роботи за сумісництвом.**

Листки непрацездатності формуються з урахуванням даних, зазначених в реєстрі застрахованих осіб, тож страхова виплата у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності буде надаватися застрахованій особі за основним місцем роботи страхувальником, в кабінеті якого на вебпорталі електронних

послуг ПФУ відображено листок непрацездатності, сформований як за основним місцем роботи.

Отримати страхову виплату у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за сумісництвом можна лише за одним місцем роботи за сумісництвом. Тому за наявності у застрахованої особи на момент настання страхового випадку декількох місць роботи за сумісництвом, вона може скористатися правом на допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу по вагітності та пологах, подавши до одного з місць роботи за сумісництвом рішення страховальника або уповноважених ним осіб з основного місця роботи про відмову в призначенні страхової виплати.

Якщо так складається ситуація, що страховий випадок тривав з 1 по 28 лютого 2023 року, а відпустка без збереження зарплати з 15 лютого 2023 року за основним місцем роботи, тоді за основним місцем роботи допомога буде надаватися за період з 1 по 14 лютого 2023 року (з 7 по 14 лютого 2023 року фінансується ПФУ), а за період з 15 по 28 лютого - за місцем роботи за сумісництвом на підставі вмотивованого рішення страховальника або уповноважених ним осіб про відмову в призначенні страхової виплати за основним місцем роботи.

Джерело – [Бухгалтер.UA](https://bukhgalter.ua)

*Упорядкувала фахівець з інформаційно-аналітичної роботи
Ганна Вінковська*